

oldódott meg, nem sikerült igazolni, hogy a szifonkerülőben tapasztalható szél a felszínről származik. A barlangnak a térképezést követő felszíni terepbejárást követően további két bejáratát sikerült feltárni, az egyik a *Trademan's Entrance* első bejárása a MAFC barlangászainak nevéhez fűződik. Ez mintegy 60 méter mélységben csatlakozott az ismert járatokba és igen kényelmes megközelítést biztosítva a barlang addig igen kellemetlen szűkületekkel elzárt részei felé. További megoldandó kérdés maradt a *Big Chamber* — *Very Big Chamber* — *Eleven O'Clock High* zónájának igencsak eltérő mérete és jellege a barlang többi szakaszához képest. Ezzel kapcsolatban felmerültek olyan gondolatok is, hogy ezek a részek egy a mai aktív barlangszakaszoktól független keletkezésű másik nagyobb barlangrendszer részeit képezik, amelyekből további bontásokkal van remény ezen nagy barlang feltárására (pl. a *Dry Sump*-nál). Ez a barlang talán egy felső részét képezi a közeli, több mint 900 méter mély Pozu Cabeza Muxának, s a csök-

*Helytől:
Csak a im van föld névhez földbejárás*

kent remények ellenére is maradt még felderíteni való ebben az érdekes rendszerben is.

I R O D A L O M

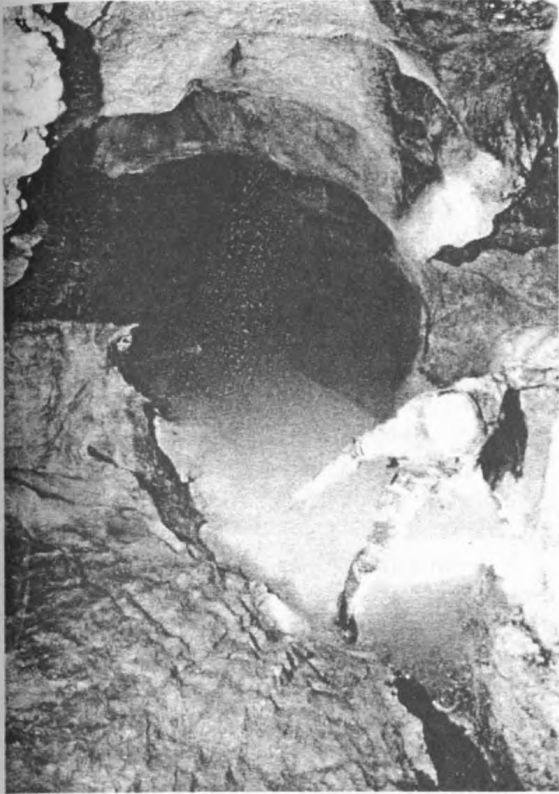
- M. A. ADRADOS, (1980): El Cornion — Mapagua del Macizo Occidental de los Picos de Europa. — *Oviedo 1990*.
- HORSLEY, D., MEAD, U., MEAD, M. (ed.) (1991): OUCC Proceedings 13. — *Oxford University Cave Club 1991*.
- LOWE, G. (ed.) (1991): Extremero expedition 1991. — *Oxford University Cave Club, Final Report*.
- MANN, P. (1994): Systema Sierra Forcada. — *Caves and Caving 1994 Autumn p. 22–24*.
- MONAGHAM, D. (1993): Just Awesome. — *Caves and Caving 1993 Summer p. 21–24*.
- MONAGHAM, D. (ed.) (1992): Huerta del Rey Expedition 1992. — *Oxford University Cave Club, Final Report*.
- ROSE, D., GREGSON, R. (1987): Beneath the Mountains. — *Hodder & Stoughton, London*.
- SIE (1984): Resum de les campanyes espeleologiques al Cornion, Vega de Ario (1978–84). — *Espeleosie 1984 (27) Desembre p. 17–71*.

Nyerges Miklós

CABEZA JULAGUA EXPEDÍCIÓ

A MAFC Barlangkutató Csoport néhány tagja (*Arany Andrea, Németh Zsolt, Nyerges Miklós és Tompa Károly*) 1993 nyarán részt vehetett az Oxford University Cave Club (OUCC) barlangkutató expedícióján, amely a *Picos de Europa* nyugati szárnyának nagy barlangrendszereinek felderítésére irányult. A világ talán legszebb fekvésű karsztvidéke É-Spanyolországban *Asztúria* és *Kantábria* és *Leon* tartományok határán, a *Kantábriai-hegységben* található, területe mintegy 500 km². Az OUCC még a hatvanas években választotta Nyugati-Picost (*Macizo Occidental*) kutatásai színhelyéül és azóta minden év nyarán 6–8(!) hetet töltenek ott barlangok után kutatva, nem is eredménytelenül: számos mély barlang feltárása fűződik a területen a klub nevéhez, mint például a *Pozu del Xitu* (-1142 m), vagy a *Pozu Jorcada Blanca* (-590 m). Az előző 1992-es expedíció során a 811 m mély *Pozu Jultayu* feltárása lezárult, s így az idei expedíció új kisebb barlangok

kutatását tűzte ki célul maga elé. A fő cél Pozu Cabeza Julagua (ma *Systema Sierra Forcada*) -140 m mélységben található végpontjának továbbkutatása volt. Ez azért is tűnt különösen érdekesnek, mert volt remény arra, hogy az esetleg összeköthető a közeli *Pozu Cabeza Muxa* (-906) barlangjával, s így a rendszer mélysége jelentősen meghaladta volna az ezer métert. Mire a busz és a vonatközlekedés előnyeit élvező csapatunk megérkezett a *Lago Ercina* mellett létesített alaptáborba, azonban már tudott volt, hogy a barlang ahelyett, hogy függőleges folytatást vett volna, kifutott a két rendszert elválasztó depresszió, a *Vega Mahandi* oldalába. Igaz így nagyszerű átmenőtúrára nyílt lehetőség, melyet az oxfordi klub elnökének *Steve Roberts*-nek és néhány társának kíséretében szinte azonnal ki is használtunk. A barlang bejárása technikailag nem okoz komoly problémát, még a magyar szokásoktól gyakran eltérő brit beszerelése ellenére sem, azonban a

1. *fotó*

2. *fotó*

3. *fotó*

szükséletek alaposan próbára tették overalljainkat. Néhány nappal később terepbejárások közben egy, a rendszer felett elhelyezkedő kis barlang végpontján továbbjutva néhány kisebb aknán és vízszintes szakaszon leereszkedve sikerült a fotó és kiszerező tőrak számára egy kedvezőbb lejáratot találnunk (*Tradesman's entrance*).

A kudarcot követően megoszlottak a vélemények a tábor további céljait illetően. Az egyik fele a társaságnak a hegység nehezebben megközelíthető régióinak bejárása, felderítése mellett, míg néhányan a *Pozu del Xitu* -200 és -300 m között elhelyezkedő freatikus keletkezésű, labirintusos jellegű részének újra átvizsgálása mellett voksolt. Mi ez utóbbi ötletet részesítettük előnyben, s nem bántuk meg. Már az első tőrak során egy 150–200 méter hosszú új járatszakaszt sikerült feltárnunk, s bejáratú aknasor alsó harmadában egy oldalkürtő kimászásával. Ez a szakasz a freatikus részek tulajdonképpen legfelső zónájába vezetett, ahol az több helyen visszacsatlakozott az ismert részekhez (*Customs Hall*). A -250 m-es szinten elhelyezkedő *William's bit* végpontja a régi feljegyzések szerint egy sáros, de be nem járt akna volt, mely tálcán kínálta a továbbjutás lehetőségét: vendéglátóink elképzelése ezen a ponton azonban nem vált be, mert a járat egy hatalmas méretű, agyaggal feltöltődött szifonjáratban végződött. Az elképzelés, hogy a fő járat mellett létezik átjáró egy hidrológiailag részben, vagy egészében független részbe, nem volt minden alap nélküli. Egy bejárás során rendkívül szűk, de huzatos ruhaszaggató meanderen át egy nittelő kalapáccsal utat törve sikerült egy nagyméretű új járatszakaszba jutni, ahonnan egy szabályos kör szelvényű szűkületen keresztül egy lefelé vezető aktív, vízvezető aknába kerültünk. Sajnos azonban az akna alján egy szifon várt minket, mely-

nek kerülőjárata az aktív akna felső részének kimászásával valószínűleg megtalálható, azonban erre időhiányában nem volt lehetőségünk. Ezt, a mintegy 300–400 méter hosszú új barlangszakaszt angol barátaink *Budapesti-hasadéknak* nevezték el.

Rövid látogatást tettünk a fent említett *Pozu Cabeza Muxa* mellett leglátványosabb bejáratú rendelkező *Pozu los Texas* barlangban: feladatunk a tábor során végzett vízfestés festékanyagát adszorbeálni hivatott detektorok eltávolítása és a kiszerezés volt. A barlang -225 méter mélyen elhelyezkedő végpontja nem sokkal több, mint 10 perc (!) leforgása alatt megközelíthető a 100 méter mélységű bejáratú aknát követő lejtős, átlagosan 20–30 magas és széles folyosón keresztül. A végponton bővizű patak által táplált szifon zárja el az utat — bűvár felderítőire várva.

Közben a felső tábor (*Top Camp*) sem tétlenkedett: számos kisebb barlang (10–120 m mély) felderítve megalapozták a következő évi expedíció munkáját, a leginkább ígéretes pont a La Verdelluenga oldalában (2000 m tszf. magasság felett) talált közel 100 m mélynek becsült akna tűnik, melybe már csak a következő évben lesz lehetőség leereszkedni.

Nyerges Miklós

I R O D A L O M

- ADRADOS, M. A. (1990): El Cornion — Mapa-guia del Macizo Occidental de los Picos de Europa — Oviedo.
MANN, P. és LOWE, G. (ed.) (1993): OUCS Cabeza Julagua Expedition — Final Report.
MANN, P. (1994): Systema Sierra Forcada — Caves and Caving (3) pp. 22–24.
ROSE, D., GREGSON, R. (1987): Beneath the Mountains — Hodder & Stoughton, London.

A BIHAR-HEGYSÉG

A Bihar-hegység nem ismeretlen a magyarországi barlangászok számára, sőt közkedveltnak mondható. A BEAC barlangkutató csoport 18 tagja 1993 júliusában 2 hetet töltött a területen. A túra

első részében a hegység általunk már ismert látványosságait kerestük fel, második részét Zih József meghívására a Nagyvárad Z barlangkutató csoport táborának keretében, a Valea Rea-barlang kutatásá-